

Z OBSAHU:

**Výjimky ve veřejném
zadávání**

**Poštovní
služby**

**Budou mít hasiči více
peněz na techniku?**

**Nový občanský
zákoník**

In-house výjimky ve veřejném zadávání

Každá obec k organizaci poskytování služeb svým občanům nebo péči o svůj majetek zvolila jiný přístup. Některé obce tyto činnosti outsourcují, jiné je zajišťují svými zaměstnanci, další prostřednictvím svých příspěvkových organizací či městských společností. Zejména posledně jmenovaného způsobu se týkal kulatý stůl, který 28. května 2013 uspořádal Svaz za účasti představitelů Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, zástupců měst a městských společností.

V minulých letech některé obce založily obchodní společnosti, jejichž hlavním úkolem bylo zajištění celé řady činností spočívajících v poskytování služeb občanům nebo péči o městský majetek. Namátkou uvedme technické služby, které zpravidla zajišťují svoz odpadu, údržbu pozemních komunikací, péči o zeleň, správu hřbitovů a celou řadu dalších činností. Málokterá obec si v době zakládání těchto společností připouštěla možnost, že jednou nebude moci své společnosti zadávat plnění uvedených úkolů, aniž by musela vyhlašovat veřejnou zakázku. Některé obce v nedávné době toto poznání učinily a bohužel pro leckteré z nich bylo toto poznání o to hořejší v tom, že jimi vlastně-

ná společnost obecní zakázku nezískala. Je nabíledni, že takový výsledek veřejné zakázky může vést až k likvidaci obecní společnosti.

Zákon o zadávání veřejných zakázek samozřejmě v souladu s evropským právem připouští možnost, aby obec mohla zadat zakázku jí vlastněné společnosti přímo, bez soutěže. Jde o využití tzv. in-house výjimky, nicméně jak zákon, tak i judikatura Evropského soudního dvora vyžadují k využití této výjimky splnění celé řady podmínek. Nejvíce diskutovanou podmínkou, již musí obecní společnost splnit, je podmínka, že obecní společnost musí vykonávat podstatnou část své činnosti ve prospěch

obce. Doposud neexistuje jednotný výklad toho, co se považuje za onu „podstatnou část“, neboť Evropský soudní dvůr toto posuzoval případ od případu. Některé výklady zákona nicméně považují za podstatnou část 90 % a více. Obecní společnosti pak mívají problém s naplněním uvedených podmínek, neboť kvůli účelnějšímu využití své infrastruktury nabízejí své služby nejen obci, ale i ostatním subjektům, jako jsou podnikatelé, okolní obce apod.

Cílem kulatého stolu bylo nalezení vhodných doporučení a postupů, jak by dotčené obce a jimi zřízené společnosti měly postupovat, aby se vyhnuly sankcím ze strany příslušných orgánů a zároveň využívaly a spravovaly svůj majetek co nejúčelněji. V rámci diskuse také představitelé Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže seznámili přítomné s plánovanými opatřeními na zrychlení své činnosti a dalšími novinkami v oblasti veřejného zadávání. Více uvnitř zpravodaje.

Zdeněk Mandík

Z EVROPSKÉHO PARLAMENTU

MILIARDY PRO GALILEO OHROŽUJÍ JEDNÁNÍ O ROZPOČTU

Před několika málo týdny oznámili stálí představitelé jednotlivých členských států velmi pozitivní zprávu pro ČR. Rada EU se předběžně dohodla s Evropským parlamentem na dalším financování systému Galileo. Doufáme, že ambiciózní plány slibující řadu komerčních využití, ale i pracovních míst neohrozí probíhající jednání o rozpočtu Evropské unie na roky 2014–2020.

Evropský Globální družicový polohový systém je obdobou amerického Navstar GPS nebo ruského systému GLONASS. Na rozdíl od nich je však Galileo navržený jako převážně civilní projekt. Ani ve výjimečných situacích vyžadujících zvýšenou vojenskou aktivitu by proto nemělo dojít ke zhoršení jeho výkonu pro běžné uživatele. Systém Galileo by měl mít největší přínos v dopravě, široké využití si ale najde i v energetickém průmyslu, bankovníctví, zemědělství, civilní ochraně nebo stavebnictví. Oproti americkému GPS slibuje evropská verze lepší určení polohy uživatele s přesností méně než jeden metr. Toho bychom se mohli dočkat už v příštím roce. Plné spuštění systému a zapojení všech 30 družic však i kvůli finanční náročnosti projektu nenastane dříve jak v roce 2019. Pro ČR je tento projekt zajímavý i proto, že jeho administrativní část v podobě Agentury pro evropské globální satelitní navigační systémy sídlí v budově někdejší konsolidační agentury v pražských Holešovicích.

O něco blíže ke konečné realizaci se systém dostal po dubnových jednáních mezi Radou EU a Evropským parlamentem. Zástupci obou institucí totiž předběžně stanovili alokační priority. Dohoda obsahuje i konkrétní závazky, kolik peněz by mělo jít do jednotlivých částí projektu tak, aby byl přínos Galilea pro občany členských států co nejširší. Za tímto účelem se například plánuje investice až 100 milionů euro do vývoje vysílacích a přijímacích zařízení, které při určování polohy uživatele představují poslední článek řetězce, bez kterého by uvedená funkce nebyla možná. Počítá se také s možností rozšířit záběr systému na kandidátské země EU a další okolní státy.

Celková výše prostředků investovaných do systému Galileo však zatím určena nebyla. Ta bude záviset na tom, jak se dohodne Rada EU s Evropským parlamentem. Rozpočet Galilea totiž vychází z víceletého finančního rámce na léta 2014–2020, který se v současné době v Bruselu projednává a jehož původní podobu z února tohoto roku europarlament odmítl. Jádrem sporu přitom nebyl systém Galileo, ale nedostatečně prorůstové nastavení rozpočtu spojené se snahou především levicových poslanců o jeho navýšení na úroveň, kterou si členské státy v době ekonomických problémů nemohou dovolit. Původní víceletý rámec 2014–2020 počítal pro Galileo s 6,3 miliardami euro, což je výše, kterou naopak plně schvalují a budou ji obhajovat i v dalších kolech jednání. Investice navázané na tento systém totiž pro ČR znamenají přínos v miliardách korun. Vedle přímé účasti českých firem na veřejných zakázkách spojených se sídlem v Praze je Galileo důležité i pro podporu zaměstnanosti a rozvoje výrobních systémů.

*Ing. Oldřich Vlasák
místopředseda Evropského parlamentu
místopředseda Svazu pro evropské záležitosti*

Aktuality ve zkratce

● Zástupci Svazu se sešli s ministrem Kalouskem ohledně situace obcí v ROP Severozápad

30. duben 2013, Praha

Předmětem jednání byla situace některých obcí v Karlovarském a Ústeckém kraji, které se ne vlastním přičiněním dostaly do situace, která pro ně může do budoucna znamenat existenční problémy. Evropská komise uvalila na ROP Severozápad korekce ve výši 2 mld. Kč, které když jednotlivé kraje nezaplatí, nebude obnovena certifikace prostředků a tím pádem i proplácení konečným příjemcům, mj. obcím. V krajním případě hrozí zrušení operačního programu a realokace prostředků do ostatních operačních programů. Mnoho obcí se v těchto krajích dostalo do situace (20 měst a 5 obcí), že realizovalo nebo realizuje projekty, na které díky zastavení programu nedostalo nebo nedostává finanční prostředky a využívají překlenovacích úvěrů. Obce se tak velice jednoduše mohou dostat na samou hranici bezpečného zadlužení a je ohrožen jejich další vývoj.

Ministerstvo financí se v žádném případě necítí zodpovědné za situaci v ROP Severozápad a jednoznačná vina podle ministra Kalouska padá na Regionální radu slouženou z krajských zastupitelů. Zastupitelstva tak musí přijmout svoji vinu a Ministerstvo financí jednoznačně uvedené korekce ze státního rozpočtu nezaplatí. Krajům maximálně nabízí půjčku. Tento postoj zůstává konzistentní a neměnný. Hlavním zájmem představitelů Svazu ale bylo, zda Ministerstvo financí může nějakým způsobem pomoci obcím, které se mohou ocitnout ve svízelné situaci. Ministr Kalousek na jednání přislíbil, že obcím, které se dostanou do neřešitelné situace se svoji cashflow, je ministerstvo ochotno pomoci prostřednictvím tzv. návratné finanční výpomoci. Takové obce se mají obrátit přímo na Ministerstvo financí, kde bude případ každé obce prošetřen.

Jednání se za Svaz zúčastnil předseda Dan Jiránek, starostka Horního Slavkova Jana Vildumetzová a Tomáš Lysák z Kanceláře Svazu.

● Svaz apeluje na větší podporu aktivitám obcí a měst v oblasti rozvojové spolupráce

20. květen 2013, Praha

Předseda komise pro zahraniční spolupráci Svazu Robert Zeman a Gabriela Hůlková z Kanceláře Svazu jednali se zástupci Ministerstva zahraničních věcí Zuzanou Hlavičkovou, ředitelkou odboru rozvojové spolupráce a humanitární pomoci, a Martinem Náprstkem, zástupcem ředitele České rozvojové agentury (ČRA) ve věci většího zapojení měst a obcí ČR do zahraniční rozvojové spolupráce ČR (ZRS) a možné užití spolupráce Svazu s ministerstvem v této oblasti. Robert Zeman apeloval, aby byla ze strany ministerstva poskytována metodická podpora českým samosprávám v jejich rozvojových aktivitách a aby na tyto aktivity byla alokována dostatečná finanční podpora. Je v zájmu České republiky, aby obce byly zapojeny jako plnoprávní aktéři do konceptu zahraniční rozvojové spolupráce. České samosprávy mohou budovat nové kontakty na úrovni samospráv, které mohou být následně zúročeny na úrovni politických a kulturních vazeb i na úrovni spolupráce ekonomické (zapojení českých firem formou investic či distribuce českých produktů v těchto zemích). Zástupci Svazu zdůraznili, že obce nemají vlastní zdroje pro naplňování této části veřejné diplomacie, protože musí prioritně financovat investice na území obce. Mezinárodní nebo rozvojová spolupráce je nadstavba aktivit měst a obcí.

Zástupci MZV ČR a ČRA přislíbili aktivní účast na informačních akcích pro zástupce obcí o možnostech většího zapojení českých samospráv do ZRS a nabídli také možnost individuálních konzultací rozvojových projektů obcí a Svazu.

Zpravodaj Svazu měst a obcí ČR

Vychází v nákladu 2800 ks zdarma. – Vydává SMO ČR. – Kancelář: Kongresové centrum Praha, ul. 5. května 1640/65, 140 21 Praha 4, tel.: 234 709 711, fax: 234 709 786, e-mail: smocr@smocr.cz. – ID datové schránky: 5fkgwn3 – Za zpracování a obsahovou náplň odpovídá Mgr. Lenka Zgrajová. DTP: Grafické studio J&S. – Uzávěrka tohoto čísla 31. 5. 2013. – MK ČR E 14584

Předsednictvo Svazu

PŘEDSEDNICTVO SVAZU SE SEŠLO 10. KVĚTNA 2013 V PRAZE K MIMOŘÁDNÉMU ZASEDÁNÍ

Na programu mimořádného zasedání bylo projednání **navrhovaných změn Stanov Svazu** – z diskuse Komory obcí vzešel požadavek na jiné rozložení zástupců komor v Předsednictvu Svazu, a to aby každá komora měla v Předsednictvu po čtyřech zástupcích. Další požadavek směřoval k posílení pravomocí místopředsedů Svazu (předsedů komor). Přítomní členové s návrhy souhlasili a doporučili je zapracovat do návrhu na úpravu Stanov Svazu, jež budou projednávány na XIII. Sněmu Svazu. Budou-li na Sněmu nové Stanovy schváleny, bude třeba neprodleně zorganizovat zasedání Rady Svazu a dovolit nové členy Předsednictva.

V další části zasedání jednalo Předsednictvo Svazu o **strategickém projektu Systémová podpora meziobecní spolupráce v ČR**, jehož přípravu a podání projektové žádosti schválila Rada Svazu na svém zasedání dne 19. dubna 2013 v Třeboni – viz *INS č. 5 str. 6*. Na tomto zasedání Rady bylo také doporučeno ustavit Radu projektového partnerství, v které by každá komora Svazu měla své dva zástupce. Předsednictvo zatím navrhlo Josefa Bezdíčka a Antonína Líznera za KO, Františka Chlouby za KM a Jana Mareše za KSM. Druzí zástupci za KM a KSM budou jmenováni po zasedání těchto komor.

Třetím bodem jednání byla příprava na XIII. Sněm Svazu, tedy především **dílčí návrhy na změnu Stanov Svazu** týkající se jednak nového složení Předsednictva Svazu – viz bod 1 a dále technicko-organizační otázky v souvislosti se vznikem nové Projektové kanceláře Svazu a změnou ve vedení Kanceláře Svazu. Legislativně-technické korektury v návrhu Stanov provedla Legislativní komise na svém jednání 17. května. Předsednictvo Svazu doporučuje Sněmu navržené změny přijmout.

Závěrem jednání se hovořilo o technických záležitostech spojených s plánovaným rozšířením Kanceláře Svazu. O rozšíření Kanceláře Svazu, a to o jednoho zaměstnance na legislativně-právním oddělení a o dva na oddělení vnějších vztahů, rozhodlo Předsednictvo již na svém zasedání dne 26. dubna 2013, tento krok nikterak nesouvisí s připravovaným projektem zaměřeným na meziobecní spolupráci. Rozhodnutí bylo znovu potvrzeno i na tomto jednání. Předsednictvo dále vzalo na vědomí aktuální stav členské základny a několik záležitostí víceméně technicko-organizačního charakteru projednalo v bodě Různé (možnost setkání zástupců Svazu s prezidentem republiky, termín zasedání předsednictev SMO ČR a ZMOS, pozvání hostů na Sněm atd.).

na základě zápisu z jednání připravila Lenka Zgrajová

Informujeme

Budou mít hasiči více peněz na techniku?

Svaz by považoval za účelné, aby byl zastoupen v Komisi, která rozhoduje o rozdělování finančních prostředků, neboť bez činnosti jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí by zásahy nebyly tak efektivní.

Dne 2. května 2013 Senát schválil poslanecký návrh novely zákona o pojištnictví, která vytváří Fond zábrany škod.

Fond bude spravovat především finanční prostředky získané z odvodů z přijatého pojistného z pojištění odpovědnosti. Tím však financování Fondu nekončí, neboť návrh počítá se zavedením povinnosti úhrady nákladů zásahu hasičského záchranného sboru tomu, kdo takový zásah vyvolal svým úmyslným jednáním (s výjimkou jednání osoby nesvéprávné nebo osoby, která s ohledem na duševní poruchu není způsobilá ovládnout své jednání a posoudit jeho následky) nebo dopravní nehodou. Do Fondu zábrany škod se bude odvádět nejméně 3 % z ročního přijatého pojistného z pojištění odpovědnosti za každý kalendářní rok.

Cílem novely je především získat prostředky k úhradě nákladů spojených s poříze-

ním techniky nebo věcných prostředků potřebných pro činnost všech složek integrovaného záchranného systému (IZS) a realizaci projektů se zaměřením na bezpečnost silničního provozu nebo programů prevence v oblasti škod z provozu vozidel. Nejde tedy pouze o peníze pro jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí (JSDHO) a hasičský záchranný sbor (HZS), ale z těchto příjmů budou financovány všechny složky IZS, např. Policie České republiky, Záchranná služba a projekty bezpečnosti silničního provozu.

Z prostředků Fondu zábrany škod se na úhradu výše uvedených nákladů poskytne nejméně 60 % hasičskému záchrannému sboru, nejméně 15 % dalším složkám IZS a nejméně 15 % na realizaci programů BESIP a programů prevence v oblasti škod z provozu vozidel. Nejméně 20 % z prostředků, které obdrží HZS, je dle návrhu určeno jednotkám sboru dobrovolných hasičů obcí.

Ilustrace Monika Raisová

Návrh dále zřizuje Komisi jako orgán Kanceláře pro tvorbu prevence škod a pro rozdělování prostředků fondu zábrany škod. Komise má mít 9 členů a je složena ze dvou zástupců HZS, z jednoho zástupce Policie ČR, z jednoho zástupce Ministerstva vnitra, Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva dopravy a tří zástupců České kanceláře pojistitelů. Zmíněná Komise zpracovává návrh na rozdělení prostředků z Fondu zábrany škod na následující rok, návrhy na programy prevence v oblasti škod z provozu vozidel a plní další úkoly vyplývající ze zákona.

Svaz přirozeně vítá skutečnost, že se podařilo po mnoha letech nalézt kompromisní řešení, které by zaručilo získání dodatečných finančních prostředků hasičským záchranným sborům, včetně dobrovolných hasičů. Na druhé straně nelze nezmínit, že původní verze sněmovního tisku č. 709 obsahovala nikoliv (nejméně) tři procenta povinných odvodů, nýbrž procent šest, které měly směřovat hasičům. Svaz vítá, že finanční prostředky z Fondu budou určeny především na pořízení techniky, jejíž nákup je finančně velmi náročný. Vznik

uvedeného Fondu se tedy v žádném případě nepromítne ve zvýšení platů nebo mimořádných odměn hasičů. Svaz by rovněž považoval za účelné, pokud by se členem Komise stali také zástupci územních samospráv, tedy obcí a krajů, kteří v návrhu schváleném Parlamentem bohužel zcela absentují. O tom, jak bude podpora hasičů realizována v praxi, budeme dále informovat.

Mgr. Miroslava Sobková
legislativně-právní odd. Kanceláře Svazu

Poštovní služby nesmí zmizet ze života občanů!

V oblasti zachování poštovních služeb neustále uvádíme, že mezi Svazem a Českou poštou, s. p., byla již v roce 2009 podepsána Dohoda o partnerství a následně Memorandum k projektu Pobočkové sítě uzavřené dne 10. února 2011. Motivací k podpisu Dohody bylo zajistit poskytování informací o připravovaných změnách v organizaci a činnosti Pošty majících vliv na poskytování poštovních služeb ve členských městech a obcích Svazu, a reagovat tak na navrhovaná opatření.

Součástí Dohody je zásadní skutečnost, že bez souhlasu obou stran nedojde k žádným direktivním změnám obsluhy, přičemž o zamýšlených změnách musí být města a obce informována minimálně šest měsíců předem. O případných změnách musí probíhat oboustranná jednání. Tento postup také zástupci Svazu velmi důrazně při jednáních s Poštou vyžadují.

Setkání na Moravci

Poslední jednání se zástupci Pošty proběhlo dne 9. května 2013 na Moravci, kde se vedla podrobná diskuze o Projektu Partner. Zde přímo z úst generálního ředitele Pošty Petra Zatloukala zaznělo, že bez souhlasu zástupců obce se změna formy poštovní obsluhy konat nebude (viz také rozhovor s Patrem Zatloukalem v minulém čísle zpravodaje).

Pro rok 2013 bylo pro změnu obsluhy vytipováno 226 poboček pošt po celé České republice, jejichž zástupce již na konci roku 2012 Pošta svým dopisem oslovila. S většinou z nich v současné době probíhá jednání, u ostatních začne nejspíše do konce prvního pololetí tohoto roku. Svaz však má od svých členů alarmující informaci, že se regionální zástupci v souvislosti se změnou obsluhy preventivně obracejí také na obce, které nejsou mezi vytipovanými. Generálnímu řediteli byl sdělen zásadní nesouhlas s tímto postupem, který je v rozporu s Dohodou.

Ze strany regionálních manažerů navíc není vždy postupováno partnersky, ale spíše mocensky. Generální ředitel Svaz ubezpečil, že takovéto jednání nestřípá a bude usilovat o 100% komunikaci mezi oběma stranami. Jsme zvědaví, jak se mu to podaří.

Svaz dále důrazně prosazuje stanovení minimálního počtu poboček pošt v poštovním zákoně, neboť se domnívá, že český venkov má stejné právo na služby jako česká města.

Na jednání byla také zmíněna situace, kdy soukromý subjekt zajišťující v obci poštovní pobočku typu Partner zanikne, čímž budou ohroženy služby v dané obci. Generální ředitel však přítomné zástupce Svazu ujistil, že v takovém případě dojde k převzetí a provozování poštovních služeb Poštou.

Svaz závěrem jednání požádal Poštu, aby nejenom o změně otvírací doby pošty, ale i o personálních otázkách informovala zástupce dané obce, neboť ti mohou být při řešení například absence pracovníka nápomocni.

Vyhláška umožňuje zrušit stovky poboček

Dle vyhlášky Českého telekomunikačního úřadu by mohla Pošta bez jakékoliv náhrady zrušit stovky provozoven. Pošta je však vázána již zmíněnou Dohodou se Svazem, který se již léta o problematiku pošt zajímá a aktivně vystupuje i na jednáních s Poštou. Za soustavné jednání s Poštou a snahu najít přijatelný kompromis se zachováním maximálního množství služeb je však Svaz velmi často kritizován některými skupinami. Zejména ze strany Sdružení místních samospráv (SMS) je vedena velmi negativní kampaň, ovšem bez znalosti věci a bez podrobnější komunikace s vedením Pošty. SMS šíří poplašné informace, že Pošta chce zrušit pobočky ve všech venkovských obcích. Svaz si je vědom těchto negativních kroků, dodává však, že SMS s Poštou nemá uzavřenu žádnou dohodu a ani s ní nejedná, přesto vysílá do médií nepodložené zprávy. Útočí také na zástupce Svazu

s vykonstruovaným tvrzením „o spolčování se s Poštou“, za kterými nelze spatřit nic jiného než snahu lacino se zviditelnit. Je však nutné si uvědomit, že mediální výkřiky s použitím nepřesných a zavádějících informací nikomu nepomohou a nejméně pak malým obcím. Jedině seriózním a odpovědným jednáním můžeme společně dojít k rozumnému řešení, o které se Svaz

usilovně snaží. Přitom SMS nepodniklo žádné kroky, aby zabránilo přijetí zákona o poštách či vyhlášky, ačkoliv je vedeno stejnou snahou pomoci obcím. Naopak vzájemnou spolupráci, např. formou v SMS oblíbených protestních akcí, bychom uvítali raději než vzájemné a lživé napadání.

Budeme i nadále prosazovat zájmy svých členů

Svaz bere boj za zachování poštovních služeb velmi zodpovědně, na čemž dlouhodobě spolupracuje i se Spolkem pro obnovu venkova ČR. Jsou to právě volení zastupci Svazu a tedy starostové, kteří před Poštou vždy a velmi důrazně hájí zájmy členů Svazu a od Pošty vyžaduje plnění povinností vyplývajících z výše zmíněné

Dohody. V případě rozporu se pak snaží nalézt takové řešení, aby byla přístupnost služeb pro obyvatele dané obce co nejvyšší a byl zachován co možná nejširší sortiment služeb.

V diskuzi o budoucnosti poštovních služeb na celém území státu musí samospráva zůstat rovnocenným partnerem, což také Svaz při všech jednáních s Poštou prosazuje. S ohledem na uvedené chceme na závěr upozornit, že výroky a kroky představitelů Svazu mohou být nepochopeny a dezinterpretovány různými skupinami, jejichž přístup k řešení je často velmi chaotický a trpí informačním deficitem.

Josef Bezdíček
předseda Komory obcí

Problémy obcí při využívání „in-house“ výjimky ve veřejném zadávání

Může obec zadat zakázku své společnosti, aniž by postupovala podle zákona o veřejných zakázkách? Pakliže ano, na co si musí dát pozor? A mají vůbec „in-house“ výjimky smysl? Na uvedené ale i další otázky z oblasti veřejného zadávání se pokoušeli najít odpověď účastníci kulatého stolu uspořádaného k problematice tzv. in-house výjimky. Kulatý stůl zorganizoval Svaz v prostorách Kongresového centra dne 28. května 2013.

Obecně platí, že pořizují-li se služby, zboží nebo stavební práce za veřejné prostředky, měl by veřejný zadavatel (kým jsou i obce) postupovat podle zákona o veřejných zakázkách (ZVZ). V závislosti na hodnotě zakázky a dalších okolnostech pak veřejný zadavatel vybírá z jednotlivých druhů zadávacích řízení ten nejvhodnější. Musí ovšem podle ZVZ zadávat veřejné zakázky vždy? Obecné výjimky, kdy podle něj zadávat nemusí, stanoví samotný zákon v ustanovení § 18. Není například nezbytné připomínat tu, podle níž nemusí být postupem podle ZVZ zadána veřejná zakázka malého rozsahu (§ 18 odst. 5 ZVZ).

Tématem tohoto článku je ovšem výjimka zakotvená v odstavci 1 pod písmenem e).

Ta umožňuje veřejnému zadavateli nezadávat veřejnou zakázku postupem podle ZVZ tehdy, je-li zadána osobě (např. obchodní společností), kterou výlučně vlastní, jsou-li zároveň splněny další podmínky. Uvedená výjimka bývá označována jako „in-house“ a vychází (ostatně jako velká část ZVZ) z evropského práva, přičemž aplikační praxi ovlivňují především rozsudky Evropského soudního dvora.

V oblasti municipalit půjde především o společnosti, které pro obce zajišťují technické služby (např. svoz odpadů, údržbu pozemních komunikací, zeleně, správu osvětlení či semaforů) nebo provoz sociálních služeb, lázní, IT služeb apod. Jednou z dalších podmínek, které musí být splněny, aby

bylo možno výjimku využít, je to, že společnost musí pro svého vlastníka (tedy obec) vykonávat podstatnou část své činnosti, přičemž pro ostatní subjekty by měla v zásadě vykonávat jen minimum činností nebo vůbec žádné. Hlavním důvodem stanovení uvedené podmínky je, aby nedocházelo k narušení hospodářské

soutěže, neboť by municipální společnost, která by se jí účastnila, mohla být vůči ostatním soutěžitelům ve výhodnějším postavení, protože získává část svých zakázek bez soutěže (přímo od obce). To může být problém např. u municipálních společností svázející odpad nebo provozující skládku, neboť ty zpravidla poskytují své služby i jiným subjektům (okolní obce, podnikatelé apod.).

Zákon ani jiný závazný právní předpis nestanovuje, co se považuje za podstatnou část, a i rozsudky Evropského soudního dvora nedávají zadavateli jasný návod, co lze ještě považovat za podstatnou část a co již nikoliv. Tento stav snad změní nová zadávací směrnice, která by měla stanovit přesnou hodnotu. Podle informací Mgr. Zmatlíka z Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže se v evropských orgánech momentálně jedná o výši 80 %. K návrhům účastníků kulatého stolu, aby se uvedená hodnota ještě snížila, se vyjadřoval spíše skepticky, neboť i 80 % považuje za výrazné snížení oproti původně navrhovaným 90 %. V případě, kdy si veřejní zadavatelé nejsou jisti, zda mohou in-house výjimku využít, doporučuje Mgr. Zmatlík využít předběžné oznámení ex ante, což je formulář ve Věstníku veřejných zakázek, který když uveřejní a neprijdou do 30 dní námitky, nehrozí jim ze strany Úřadu sankce v podobě zákazu plnění smlouvy (nicméně se tím nelze vyhnout případné pokutě).

Mgr. Zmatlík dále spatřuje určité (byť administrativně náročné) řešení ve vytvoření

dvou oddělených společností, z nichž jedna bude v režimu in-house výjimky poskytovat služby obci a druhá společnost bude vykonávat služby pro další subjekty, přičemž tyto dvě společnosti mohou na základě smluv spolupracovat a využívat např. stejné zaměstnance či infrastrukturu.

Účastníci dále probírali možnost případného využití tzv. horizontální výjimky, což je určitá obdoba in-house výjimky spočívající v tom, že jeden veřejný zadavatel může zadat veřejnou zakázku přímo jinému veřejnému zadavateli. Možnost jejího využití vyplývá pouze z judikatury Evropského soudního dvora, v zákoně (ani jiném právním předpisu) zatím není upravena (předpokládá se však její zakotvení ve směrnici), takže i vzhledem k velké míře obecnosti příslušného judikátu hrozí riziko, že jí veřejný zadavatel aplikuje špatně, a proto zástupci Úřadu zatím její využití nedoporučují.

Zejména zástupci municipálních společností vyjadřovali obavu z toho, že budou-li muset jejich společnosti soutěžit, mohly by být snadno poraženy nadnárodními společnostmi, které dle jejich názoru vyhrávají v důsledku využívání nekalých praktik, jako jsou např. nereálně nízké ceny apod. Opačný názor prezentoval JUDr. Řípa z Mladé Boleslavi, která v minulosti většinový podíl ve svých technických službách prodala soukromé zahraniční společnosti, takže ani in-house výjimku využívat nemohou. Přesto tato společnost ve veřejných zakázkách poráží i nadnárodní společnosti, a to nejen v Mladé Boleslavi, ale i v jiných městech, a dokonce vyhrává tendry i soukromých společností. JUDr. Řípa považuje za hlavní příčiny úspěchu jednak to, že obec musí připravit kvalitně veřejnou zakázku, v důsledku čehož eliminuje nesoriozní společnosti, které využívají nekalé či přímo podvodné praktiky (např. zmíněné nereálně nízké ceny). Za další podstatnou okolnost považuje to, že vstup zahraničního partnera do municipální společnosti přinesl radikální (a leckdy i bolestivé) změny,

kteří však v konečném důsledku vedly k její větší efektivitě.

JUDr. Kubišová, místopředsdkyně Úřadu konstatovala, že si uvědomují obtížnou roli veřejných zadavatelů a snaží se jim vyjít maximálně vstříc, proto jim nabízí i neformální konzultace v oblasti veřejného zadávání. Dále seznámila přítomné s novinkami v činnosti Úřadu, které by měly vést k zrychlení a zefektivnění jeho činnosti.

Na závěr kulatého stolu představil Mgr. Hlaváček z Právního odboru statutárního města Zlín jejich návrh řešení problematiky in-house výjimky spočívající právě ve vytvoření dvou společností, přičemž popsal svou představu smluvní úpravy mezi těmito společnostmi.

*Mgr. Zdeněk Mandík
legislativně-právní odd. Kanceláře Svazu*

Obce nemohou počítat s příjmy z loterií

V souvislosti s nálezem Ústavního soudu ze dne 2. 4. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 6/13 a ze dne 6. 5. 2013, sp. zn. IV. ÚS 2315/12 si tímto dovolujeme připomenout, že v obcích, které mají vydání obecně závaznou vyhlášku, jež na jejich území zcela zakazuje provoz loterií a jiných podobných her, zahájilo Ministerstvo financí v uplynulých dnech stovky správních řízení s cílem zrušit povolení provozovat loterie a jiné podobné hry, která jsou v rozporu s takovou obecně závaznou vyhláškou.

Lze očekávat, že výsledkem uvedených správních řízení bude zrušení povolení v místech, na kterých byl doposud provoz loterií (v rozporu s obecně závaznou vyhláškou) povolen. Jde zejména o případy tzv. interaktivních videoloterních terminálů, jejichž povolováním se v uplynulých letech obcházela pravomoc obcí regulovat loterie a jiné podobné hry na svém území. Od 1. ledna 2012 byly obce příjemci odvodu z těchto loterií a jiných podobných her. Obcí, které tento typ podnikání na svém území zakázaly, se rozhodnutí Ústavního soudu dotkne v tom smyslu, že zákaz pro-

vozu loterií začne platit hned, nikoliv až po roce 2015. Uvedený termín byl určen přechodným ustanovením zákona o loteriích, které však bylo právě nálezem Ústavního soudu zrušeno. Jakmile tedy nabudou právní moci rozhodnutí o zrušení povolení k provozu, což lze očekávat v řádu několi-

ka měsíců, mohou obce přijít o příjmy, jež predikovaly nejen na tento, ale zejména na příští kalendářní rok.

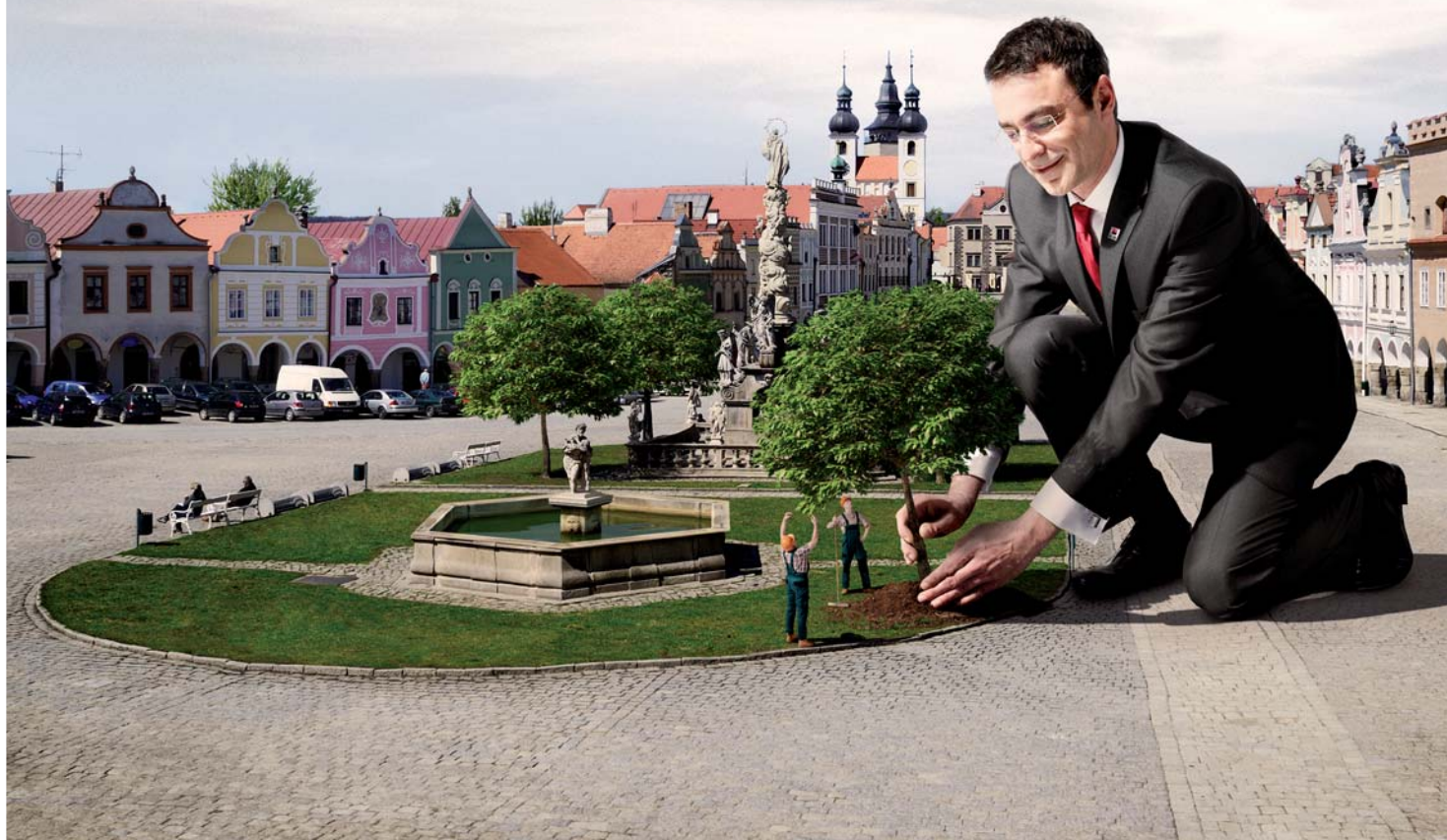
Obce, které požadovaly okamžitý zákaz provozování loterií a jiných podobných her na svém území, tak dosáhly svého cíle ještě před 1. lednem 2015. Obce, které chtějí regulovaný provoz loterií a podobných her zachovat (a zachovat si tak i plánované příjmy), upozorňujeme na nezbytnost upravit své obecně závazné vyhlášky.

*Mgr. Miroslava Sobková
legislativně-právní odd. Kanceláře Svazu*

Jsme
součástí
vašeho
rozvoje

800 521 521
www.kb.cz

KB – spolehlivý partner
měst a obcí

- financování rozvojových projektů
- předfinancování investičních dotací
- zajištění úrokových rizik

fincentrum

**Banka roku
2012**

NA PARTNERSTVÍ ZÁLEŽÍ

 NEJLEPŠÍ BANKA 2012
CENA HOSPODÁŘSKÝCH NOVIN

Budoucnost odpadového hospodářství ČR

V posledních měsících je téma nakládání s odpady v ČR velmi častým předmětem diskusí na odborné i laické úrovni. Je to dáno několika důvody, ať již potřebou vydefinovat nový Plán odpadového hospodářství na období 2013–2023, tak i přípravou nového Operačního programu Životní prostředí 2013–2020. Svaz měst a obcí ČR do těchto diskusí vstupuje s uceleným a odborně podloženým postojem tak, aby připravované změny byly pro města a obce reálné a stabilní.

Současný stav odpadového hospodářství měst a obcí

V prvé řadě je třeba uvést realie o stavu odpadového hospodářství měst a obcí. Obyvatelé obcí a měst vyprodukují cca 3,5 mil. tun odpadů ročně, přičemž tato produkce meziročně roste o 2–5 % (v závislosti na ekonomické situaci a spotřebě obyvatelstva). Většina, cca 2/3 těchto komunálních odpadů, končí na řízených skládkách odpadů, 15 % končí v zařízeních pro energetické využití odpadů (Praha - Malešice, TERMIZO Liberec a SAKO Brno) a 20 % je materiálově využito (recyklováno jako druhotná surovina). Odpadové hospodářství je v samostatné kompetenci každé obce nebo města, proto fakticky existuje 6250 samostatných systémů nakládání s odpady. Obce prostřednictvím svých vyhlášek stanovují druhy odpadů, které mají občané třídit (kromě tradičních papír, plast, sklo i dřevo, textil, bioodpady ze zeleně, kovy aj.). Následně sebrané odpady v drtivé většině případů předávají svozovým společnostem (externím, či vlastním technickým službám), které je předají ke zpracování na materiál či energii nebo na skládku. Na třídění odpadů se podílí 70 % obyvatelstva, na 1 občana se vytrídí ročně 40 kg (plast, papír, sklo, nápojový karton). Díky husté a rozvinuté sběrné síti dává téměř 100 % obcí a měst v ČR svým obyvatelům možnost vytrídit z odpadů plast, papír a sklo. Ve srovnání s Evropskou unií je tak třídění odpadů v ČR, zejména plastů, na poměrně dobré úrovni.

Hierarchie nakládání s odpady

Moderní a zodpovědný přístup k nakládání s odpady se řídí tzv. hierarchií nakládání s odpady, kterou přijala i Evropská unie. Hierarchie říká, že pokud nějaké odpady vzniknou (nejde-li jim tedy předejít), tak by měly být nejprve znovuvyužity (reused) pro původní účel (je-li to z technického a bezpečnostního hlediska možné). Dalším a v praxi nejčastějším stupněm je využití odpadů jako suroviny pro materiál (druhotná surovina) nebo pro energetiku. Až tepr-

ve posledním stupněm je odstranění odpadů, kam spadá kromě povrchového nebo hlubinného skládkování i pouhé spálení s min. produkcí energie (zejména spalovny zdravotnických a nebezpečných odpadů). Tyto principy vtělila Evropská unie a Česká republika do právního řádu – především směrnice 2008/98/ES o odpadech, zákon o odpadech, zákon o obalech.

Další směřování nakládání s komunálním odpadem v ČR

Z výše uvedeného je tak zřejmé, že způsob nakládání s komunálními odpady v ČR je potřeba změnit, resp. stávající poměr v podstatě otočit na 2/3 materiálového a energetického využití a 1/3 na skládkování. Tato vize rovněž vychází ze zkušeností jiných moderních evropských zemí, např. Rakousko, Německo, Nizozemí, Belgie, Francie, Švýcarsko. V některých těchto zemích jsou uplatněny takové technologie na materiálové a energetické využití odpadů, že skládkování je téměř nulové a recyklace spolu s energetickým využitím jsou v poměru 1:1 (např. Švýcarsko). Je zřejmé, že nejde tento záměr provést ze dne na den, že jde o dlouhodobý cíl. Na tomto se většinově shodla nejen pracovní skupina vytvořená ministrem životního prostředí na jaře tohoto roku, ale i odborná a komunální ve-

řejnost, jež se zúčastnila semináře na téma „Budoucnost odpadového hospodářství v ČR“ v Senátu dne 24. 5. 2013 pod organizací senátorky Zvěřinové a senátora Šilara. Má-li dojít k takové zásadní změně, je třeba stanovit termín, ke kterému bude zakázáno skládkování odpadů vhodných k energetickému využití. Termín bude stanoven v rozmezí let 2023–2025 tak, aby začal platit za 10 let po jeho stanovení. V průběhu této doby má dojít k vybudování dostatečných kapacit na energetické využití směsných komunálních odpadů v ČR. Na jejich umístění a velikosti se musí shodnout zejména stát, resp. ministerstvo, kraje a obce, jakožto původci odpadů. V celém procesu sehrávají důležitou roli i další fakta, jako např. odbyt vyrobeného tepla nebo elektřiny, jinými slovy by se měla tato zařízení umisťovat tam, kde jsou energetické sítě. Rovněž role soukromého sektoru nebude zanedbatelná, jelikož mohou nabídnout realizaci vhodných technologií i provoz takových zařízení.

I nadále se bude podporovat a rozvíjet třídění odpadů (plast, papír, sklo, kovy aj.) za účelem jejich materiálového využití. K postupnému odklonu od skládkování má přispět i rozvíjení zejména obecních systémů na třídění a využití biologicky rozložitelného odpadu rostlinného původu z veřejné zeleně a zahrad. Ovšem bez jasné daného koncového využití (např. kompostárny, bioplynové stanice) takto vyseparovaných odpadů jej nelze realizovat. V této věci musí být zainteresováni, ať již direktivně nebo s finanční pobídkou, především zemědělci. Důvodem pro tento postup je i fakt, že kvalitní orná půda postupně přichází o organickou složku.

Spolupráce obcí

Obce a města jsou nejbližší občanům a ze zá- kona jsou původci jejich odpadů. Výše uvedené změny lze jen velmi obtížně připravovat a provádět individuálně na úrovni každé obce. Z tohoto důvodu v některých krajích města a obce jednají o jednotném a společném postupu, např. kraj Vysočina, kraj Olomoucký, Středočeský kraj. Na dohodě obcí a měst i s přispěním krajů mohou vzniknout dlouhodobé a kompaktní koncepce – plány odpadového hospodářství. Tyto plány mají konkrétně vymezit základní směry rozvoje odpadového hospodářství včetně určení potřebných zařízení a technologií ke zpracování vzniklých odpadů, např. překládací stanice, zařízení k energetickému využití, kompostárny, bioplynové stanice, třídící linky aj.

Tím se i vymezí možnosti využití veřejných (zejména dotace) i soukromých prostředků (investiční nebo dodavatelské úvěry, koncese).

Jde o model, který je dnes v českém právním řádu i reálném životě znám, např. ve vodohospodářství existují fungující svazky obcí, dochází ke sdružování zájmů (zejména po- ptávky) při nákupu energií apod. Obdobným přístupem šly i „odpadově vyspělé“ země, např. Rakousko, Francie, díky čemuž dosahují tak dobrých výsledků ve využívání odpadů materiálově i energeticky. Zda bude tato spolupráce mít formu svazku nebo jiné právní formy (např. akciová společnost) je na dohodě zapojených měst a obcí. Je třeba říci, že tato spolupráce obcí a měst nesmí být zaměřována za tzv. integrovaný systém nakládání s odpady (ISNO). Dohoda měst a obcí je jen jeden z předpokladů naplnění ISNO, jakožto ucelené sítě procesů a zařízení (ať již stávajících nebo navržených) k nakládání s odpady od jejich vzniku až po jejich konečné využití nebo odstranění. I bez do- hody obcí a měst může ISNO v určité formě existovat, ovšem nedosáhne tak vysoké efektivity jako v případě jasně definované spolupráce.

Vyšší skládkovací poplatek ano, nebo ne?

Velmi často se jednání nad budoucnos- tí odpadového hospodářství měst a obcí stáčí nakonec k tomu, zda má být poplatek za skládkování odpadů zvýšen nebo ne. Svaz měst a obcí ČR jasně několikrát deklaroval, že má-li být poplatek zvýšen, pak jediné za těchto podmínek:

a) musí být účelově vázán zpět do odpadového hospodářství k zajištění jeho rozvoje a zefektivnění; Stávající poplatek je příjmem obcí se skládkou na svém úze- mí, ten jim byl v 90. letech 20. století při- znán jako neúčelově vázaná kompenzace za omezení využití území a tím rozvoje dané obce, nebo města. Kompenzace za zábor prostoru pro veřejnou potřebu je

odůvodnitelná, dis- kutabilní může být míra této kompenza- ce. Současná výše je 500 Kč/t skládka- vého komunálního odpadu, adekvátní míru lze shledat oko- lo 300 Kč/t. Nutno přiznat, že obce se skládkou na svém území v nemálo pří- padech peníze z vý- nosu tohoto poplat- ku využívají i v odpadovém hospodářství,

logicky však těchto prostředků využívají i k realizaci jiných záměrů, např. výstav- ba infrastruktury aj. Z výše uvedeného vyplývá, že prostředky nad stanovenou míru kompenzace pro obce se sklád- kou na svém území musí být směřovány do odpadového hospodářství na projek- ty měst a obcí. Distributorem takových prostředků mohou být krajské úřady (po- díl dle výnosu z poplatku za odpad sklád- kovaný na území daného kraje) a Státní fond životního prostředí (především pro nadregionální projekty nebo investičně náročné). Poměr pro rozdělení výnosu mezi SFŽP a kraj by mělo být 20% : 80%. Účelová vázanost takovýchto prostředků je „vyzkoušená“ metoda u výnosu z po- platku za odběr vod, kdy tyto prostředky kraje využívají k podpoře projektů měst a obcí na obnovu a rozvoj vodohospo- dářské infrastruktury (vodovody, kanali- zace, ČOV aj.);

b) navýšení poplatku musí být stanoveno na několik let dopředu; nebude-li popla- tek znám předem, nelze jej pak předvídat v nákladech rozpočtů měst a obcí;
c) navýšení poplatku musí být postupné;

skokové navýšení může fatálně ohrozit rozpočty měst a obcí v této ekonomicky nepříznivé době;

d) celková výše skládkovacího poplatku (tj. kompenzace pro obce se skládkou + navýšení) nesmí přesáhnout do 5 let od jeho zavedení 1000 Kč/t;

e) po 5 letech musí být provedeno vyhod- nocení výše poplatku a stanoveno další „poplatkové“ období.

Závěrem

Je zřejmé, že pokud nyní Česká republika ne- udělá rozhodnutí, jak dále pokračovat v na- kládání s komunálním odpadem, které je v rámci naplňování Plánu odpadového hos- podářství ČR dlouhodobě vyhodnocováno jako neuspokojivé, pak může taková neroz- hodnost zásadně ovlivnit plnění závazků vůči EU (a tím se vystavit vysokým finančním sankcím), ale mít i negativní dopad na obce a města a jejich občany.

Bez vybudování další alternativy ke skládko- vání a materiálovému využívání (recyklaci) odpadů se může ČR dostat do situace, že ne- bude v budoucnosti vědět, co s odpadem. Sklárky totiž mají svou životnost (kapacity jsou většinou na cca 15 let) a další rozšiřování či výstavba vždy prochází hodnotícími pro- cesy a nemusí mít podporu veřejnosti nebo vyhovět náročným podmínkám na ochranu zdraví a životního prostředí. Rovněž materi- álové využití má své limity zejména u obča- nů v jejich ochotě třídit odpady. Lze mnoho vytřídit, ovšem je nutné vždy zajistit využití takto vytřídněného odpadu jako druhotné su- roviny k náhradě primárních materiálů. Zde se ovšem dostáváme do tržního prostředí, kdy vytřídněný materiál „soupeří“ o uplatnění na trhu jako každý jiný materiál či výrobek. A vybudování zařízení k energetickému vyu- žití odpadů je záležitost na 7–10 let. Kromě ji- ného zvýšení energetického využití odpadů předpokládá i Státní energetická koncepce s výhledem do 30 let.

Mnoho z výše popsanych záležitostí je uve- deno v materiálech Svazu měst a obcí ČR, který vytvořil v dohodě s Asociací krajů a Hospodářskou komorou – Strategie rozvo- je nakládání s odpady ve městech a obcích ČR z roku 2008, aktualizovanou v roce 2011 (dostupná na www.smocr.cz). Lze předpo- kládat, že se stanou součástí menší novely zákona o odpadech, je jen otázka, kdy a kdo se chopí zákonodárné iniciativy a předloží ji Parlamentu k projednání.

*Mgr. Pavel Drahovzal
předseda Komise životního prostředí
starosta obce Velký Osek
dlouhodobě působí v oblasti veřejné správy*

Vláda schválila realokace prostředků v rámci operačních programů

Vláda na svém zasedání 22. května 2013 schválila přesun prostředků z rizikových operačních programů. Ministerstvo pro místní rozvoj na začátku letošního roku podrobilo operační programy hodnocení, ze kterého vyšlo deset rizikových operačních programů. Tři z nich byly vybrány k přesunu prostředků do úspěšnějších programů. Jde celkově o částku kolem 7 mld. Kč, kterým v současné době hrozilo, že nebudou vyčerpány.

Materiál MMR navrhuje pro jednotlivé rizikové operační programy nápravná opatření a návrhy dalšího postupu. U nejvíce rizikových programů je navržena realokace prostředků – jedná se o ROP Severozápad, OP Technická pomoc a OP Životní prostředí. Z OP Technická pomoc a ROP Severozápad by se prostředky měly přesunout ve prospěch šesti úspěšnějších regionálních operačních programů a podpořit tak regionální rozvoj. Z OP Životní prostředí je navrženo přesunutí prostředků do OP Doprava z důvodu dodržení poměru mezi jednotlivými cíli politiky soudržnosti – peníze by totiž měly být použity na stavbu pražského metra.

Materiál předjímá i oblasti, které by měly být v jednotlivých regionech podpořeny. Po dlouhém volání Svazu o posílení kapacit předškolního vzdělávání ve středních Čechách budou podpořeny mateřské školy v tomto silně suburbanizovaném území, kde jsou neustálé problémy s dostatečnými kapacitami. U jednotlivých regionů jsou v materiálu popsány i stupně důležitosti a intenzity potřeby daných oblastí možné podpory. O konkrétním zacílení prostředků v daném regionu by měl rozhodnout monitorovací výbor.

Navrhované oblasti pro podporu v rámci jednotlivých operačních programů:

- vzdělávací infrastruktura v podobě vybavení škol technického a přírodovědného charakteru;
- udržitelná a ekologická městská doprava;
- sociální integrace;
- infrastruktura předškolního zařízení – mateřské školky (pouze ROP Střední Čechy);
- doplňkové silnice II. a III. třídy v návaznosti na konkurenceschopnost regionu.

Než však k reálnému přesunu prostředků v rámci operačních programů dojde, je nutné projít procesem revize dotčených operačních programů, kterou musí na závěr schválit i Evropská komise. Jedná se o poměrně časově náročný proces. Nejprve musí dojít ke schválení revize programu na monitorovacím výboru a následně musí být žádost o revizi předložena Evropské komisi ke schválení. Ministerstvo pro místní rozvoj počítá s tím, že by Evropská komise měla tyto revize schválit do konce tohoto roku.

Mgr. Tomáš Lysák
odd. vnějších vztahů Kanceláře Svazu

Zdrojový program	Návrh částky k realokaci (podíl EU)	Příjmový program	Návrh částky k realokaci (podíl EU)
ROP Severozápad OP Technická pomoc	3,1 mld. Kč (ERDF) 0,5 mld. Kč (ERDF)	ROP Jihovýchod ROP Střední Morava ROP Moravskoslezsko ROP Jihozápad ROP Severovýchod* ROP Střední Čechy	0,6 mld. Kč 0,6 mld. Kč 0,8 mld. Kč 0,5 mld. Kč 0,6 mld. Kč 0,5 mld. Kč
OP Životní prostředí	3,7 mld. Kč (FS)	OP Doprava	3,7 mld. Kč (FS)

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj – Národní orgán pro koordinaci, Vyhodnocení řízení rizikových operačních programů (2013)

Nový občanský zákoník a jeho dopad na obce

Po více jak desetiletých přípravách rekodifikace soukromého práva byl v minulém roce schválen nový občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb.), který nabude účinnosti k 1. 1. 2014, a spolu s ním také zákon o obchodních korporacích a řada doprovodných předpisů.

Nový soukromoprávní kodex nahrazuje současný občanský zákoník (zákon č. 40/1964 Sb.), který vznikal za zcela odlišných společenských poměrů, a byť byl po roce 1989 několikrát rozsáhle novelizován, a stal se tak předpisem použitelným i v současné demokratické společnosti, nedokázal se zbavit některých relikvů doby svého vzniku. Četnými novelami navíc poněkud ztrácel na přehlednosti.

K novému kodexu obecně

Terčem kritika starého zákoníku byla také roztržitost soukromého práva vůbec, kdy některé otázky systematicky spadající do občanského zákoníku upravovaly zvláštní předpisy (např.

zákon o nájmu a podnájmu nebytových prostor, který bude spolu s dalšími předpisy k 1. 1. 2014 zrušen), a v neposlední řadě „dvojkoľejnost“ úpravy závazkových vztahů podle občanského zákoníku a obchodních závazkových vztahů podle obchodního zákoníku.

Nový občanský zákoník je oproti stávajícímu občanskému zákoníku předpisem daleko obsáhlejší. Čítá celkem 3081 paragrafů a zahrnuje mj. kompletní úpravu rodinného práva, dosud obsaženou v zákoně o rodině. Vedle komplexnosti nového zákoníku – jeho povahy kodexu soukromého práva – vyzdvihují jeho tvůrci zejména důraz na naše demokratické právní tradice, jakož i na principy a standardy soukromého práva v Evropě, respekt k autonomii vůle člověka a k člověku jako takovému a v těchto souvislostech konkrétně mj. výraznou redukci kogentních zákonických ustanovení (tj. těch, od kterých se nelze odchýlit) a případů absolutní neplatnosti právních úkonů (resp. jednání).

Kritici naopak novému občanskému zákoníku vytýkají mj. jeho obsáhlost, kdy dopodrobna upravuje i některé zcela okrajové instituty, radikální odchýlení se od zažitých právních pojmů či místy značně archaický jazyk, daný patrně vzory, ze kterých tvůrci zákoníku vycházeli.

V každém případě bude nabytí účinnosti nového občanského zákoníku k 1. 1. 2014 (s odkladem již v tuto chvíli zřejmě nelze počítat) znamenat doslova revoluci v soukromém právu (s určitým přesahem i do práva veřejného), která se výrazně dotkne každého z nás a dotkne se i obcí. Proto je třeba se na ni náležitě připravit.

Dopad nového občanského zákoníku na obce

Obce, stejně jako jakékoliv jiné právnické osoby, při své činnosti vstupují do řady soukromoprávních vztahů, ať už při zabezpečování potřeb svých občanů nebo při správě často rozsáhlého nemovitého majetku. Zatímco mnohdy se nová úprava některých konkrétních právních institutů v základu výrazně neliší od úpravy stávající, právě v oblasti věcných práv k nemovitostem a závazkových vztahů týkajících se nemovitosti přináší nový zákoník četné novinky. Dále nový občanský zákoník ukládá obcím několik specifických úkolů. Některé obsahuje již úprava stávající a nový kodex ji pouze blíže rozvádí a zpřesňuje, některé jsou zcela nové.

Dopady nového občanského zákoníku na obce lze pro zjednodušení rozdělit do následujících okruhů:

Obec jako správce majetku

Jak již bylo předesláno, nový občanský zákoník přináší mnohé novinky týkající se nemovitostí. Za nejvýznamnější lze patrně považovat návrat ke staré zásadě římského práva, podle které je stavba součástí pozemku. Neznamená to, že od 1. 1. 2014 splynou veškeré stavby a pozemky v jednu věc. K tomu dojde pouze v případech, kdy stavba i pozemek mají stejného vlastníka. V opačném případě ovšem ze zákona vznikne vlastníku pozemku a vlastníku stavby na něm stojící navzájem předkupní právo tak, aby v budoucnu byly případy odlišného vlastnictví v maximální míře eliminovány. Dále nový občanský zákoník výrazně rozšiřuje a konkretizuje úpravu tzv. sousedských práv, vč. případů, kdy se na pozemku ocitne cizí movitá věc či zvíře. Ani nový občanský zákoník ovšem nedává obcím žádnou pravomoc k řešení sousedských sporů třetích osob.

Výrazně podrobněji jsou upravena věcná břemena, která se ve většině případů nově nazývají „služebnostmi“. Zvlášť je upravena např. pro obce aktuální „služebnost inženýrské sítě“.

Obec a smluvní vztahy

V souvislosti se zrušením obchodního zákoníku se odstraňuje právní nejistota v případech, kdy není jednoznačné, zda se konkrétní smluvní vztah má řídit občanským či obchodním zákoní-

kem. Obchodním zákoníkem se nyní řídí mj. závazkové vztahy mezi samosprávnou územní jednotkou a podnikateli při jejich podnikatelské činnosti, jestliže se týkají zabezpečování veřejných potřeb. Nový občanský zákoník upravuje soukromoprávní závazky jednotně. Přitom výrazně posiluje zásadu smluvní volnosti a bezformálnosti uzavírání smluv a v této souvislosti omezuje případy, kdy je na smlouvu nutno nahlížet jako na neplatnou.

Zcela nově nový občanský zákoník zavádí úpravu „předsmulvnické odpovědnosti“, kdy strany jednající o uzavření smlouvy mají vzájemnou informační povinnost o všech důležitých skutkových a právních skutečnostech a za nepoctivé jednání zakládající odpovědnost za škodu za určitých okolností považuje i bezdůvodné ukončení jednání o uzavření smlouvy.

O podrobnostech a vybraných smluvních typech bude pojednáno v některém z článků v dalších číslech tohoto zpravodaje.

Obec jako zakladatel právnických osob

K plnění některých svých úkolů mohou obce v samostatné působnosti zakládat (zřizovat) právnické osoby. Rekodifikace soukromého práva se příliš nedotkne příspěvkových organizací obcí, pro které, stejně jako pro obce samotné, bude ovšem platit nová obecná úprava právnických osob obsažená v novém občanském zákoníku. Výraznějších změn se dočkají obchodní společnosti, kde formy společnosti s ručením omezením či akciové společnosti obce hojně využívají např. pro své technické služby, vodovody a kanalizace a podobně. Jejich postavení bude nově upraveno v novém zákoně o obchodních korporacích (zákon č. 90/2012 Sb.). V něm je třeba zaměřit se pozorně také na přechodná ustanovení a včas přizpůsobit znění společenských smluv či jiných zakládacích dokumentů nové právní úpravě. Významné změny čekají také „neziskové organizace“. Dosavadní občanská sdružení se promění na spolky (pokud nevolí přeměnu na jinou právní formu) a v zákonem stanovených lhůtách v této souvislosti budou nucena upravit svůj název a statuty. Dosavadní obecně prospěšné společnosti se budou i nadále řídit zákonem o obecně prospěšných společnostech, nové však již nebude možné zakládat. Namísto nich nový občanský zákoník zavádí formu „ústavu“.

Zvláštní úkoly obce

Podobně jako stávající občanský zákoník stanovuje nový kodex povinnosti obce v souvislosti s nálezem věci ztracené či opuštěné. Nový občanský zákoník však tuto problematiku upravuje značně podrobněji. Povinnosti obce začínají již okamžikem oznámení nálezu, nikoliv odevzdáním nalezené věci obci, jako je tomu dosud. Zvlášť je upraven také nález zvířete. Obcím tato nová podrobná úprava na jejich dosavadních povinnostech nijak neulevívá. Totéž platí pro obce ve funkci veřejného opatrovníka, kde dochází pro obce pouze k dílčím změnám. Nově zavádí nový občanský zákoník druh závěti zaznamenané starostou obce (kterou lze sepsat pouze za stanovených podmínek a má omezenou platnost).

Jak rychle a nakolik se laická i odborná veřejnost sžije s novým občanským zákoníkem a dalšími změnami souvisejícími s rekodifikací soukromého práva, ukáže až praxe. V každém případě je třeba se na tyto změny náležitě připravit. V dalších vydáních vám proto vybrané otázky týkající se dopadu nového občanského zákoníku na územní samosprávné celky přiblížíme podrobněji.

Mgr. Viktor Kalabza
JUDr. Mgr. Lukáš Váňa, Ph.D.
KVB advokátní kancelář s.r.o.
www.akkvb.cz

System tříděného sběru se neustále rozvíjí a zlepšuje

Třídění komunálních odpadů a jejich následná recyklace se stala běžnou součástí každodenního života většiny obyvatel ČR. System tříděného sběru se neustále rozvíjí a zlepšuje. Vytváří tak základ pro naplňování hierarchie způsobů nakládání s odpady, ke které se český stát přihlásil při implementaci evropské směrnice o odpadech. Právě důraz na recyklaci a využívání komunálních odpadů má být součástí připravované nové právní úpravy v oblasti nakládání s odpady, kterou podporuje také Svaz.

Podle výsledků tříděného sběru a recyklace komunálních odpadů za rok 2012 vytrídil každý průměrný občan celkem 59,1 kg papíru, plastů, skla, nápojových kartonů a kovů. Oproti roku 2011 došlo k mírnému nárůstu u plastů a nápojových kartonů, sběr ostatních komodit spíše stagnoval. Ve sběrných systémech se tak nashromáždilo více než 189 tisíc tun papíru, 102 tisíc tun plastů, 115 tisíc tun skla a 3,3 tisíc tun nápojových kartonů. Celkové množství komunálních odpadů předaných k recyklaci tak činilo téměř 620 tisíc tun včetně kovů.

Sběr recyklovatelných komunálních odpadů (většinou s výjimkou kovů) zajišťují v rámci svých sběrných systémů obce. V těchto obecních systémech vytrídil běžný občan průměrně 39,1 kg papíru, plastů, skla a nápojových kartonů. Pokud bychom porovnali třídění odpadů v obcích podle krajů, pak nejúspěšnější byly obce v Pardubickém kraji (43,6 kg/obyvatel), dále v Plzeňském kraji (42,4 kg/obyvatel/rok) a Středočeském kraji (41,6 kg/obyvatel). Nejlepší třídiči papíru v rámci celé ČR žijí právě v Pardubickém kraji (20,2 kg/obyvatel). Plasty třídí nejlépe Středočeši a lidé v Královéhradeckém kraji (12,5 kg/obyvatel). A v Královéhradeckém kraji umí také nejlépe třídít sklo (12,7 kg/obyvatel). Podle dosahovaných výsledků je stále ještě zře-

telný potenciál ke zvýšení třídění komunálních odpadů.

Jak se odpady v obcích sbírají

Nejsbíranější komoditou je plast, který se sbírá ve 100 % obcí. Obdobně je zajištěn sběr skleněných odpadů, přičemž v 50 % obcí celé ČR se sbírá vedle barevného skla také čiré sklo. Asi 9 % obcí ČR nenabízí svým občanům sběr papíru. Jedná se o velmi malé obce.

Nejrozšířenějším způsobem sběru je donáškový do sběrných nádob. Na konci roku 2012 bylo na území českých a moravských obcí umístěno téměř 229 tisíc barevných kontejnerů. Jedno standardní sběrné místo se třemi základními kontejnery na papír, plast a sklo umožňuje třídít odpady asi 157 obyvatelům. V loňském roce ovlivnil sběr některých komodit vývoj cen na trhu s druhotnými surovinami. Týká se to především kovových odpadů, jejichž sběr není většinou organizován obcemi, a „lidový“ sběr od občanů provozují soukromé výkupny. Stále více se do výkupu odnáší také papír. Bohužel tento způsob sběru odpadů je často na hraně legality – nad krádežemi kovových předmětů se dnes snad nikdo už ani nepozastavuje a stále častější je také vykrádání modrých kontejnerů na papír. Obcím, které zajišťu-

jí veřejnou sběrnou síť na svých územích, tak rostou náklady spojené s provozem tříděného sběru odpadů a tím také celkové náklady na odpadové hospodářství. To má negativní dopad do hospodaření obcí a dochází tak ke zvyšování poplatků za odpad pro občany.

System je třeba stále zdokonalovat

I přes úspěšný rozvoj třídění a recyklace komunálních odpadů je nutné celý system stále zdokonalovat. A to nejen z hlediska nárůstu vytríděného množství, ale také z pohledu nákladů na jednotlivé procesy v rámci recyklace odpadů a celého odpadového hospodářství. SMO ČR a jeho partneři podporují proto spolupráci obcí při řešení odpadového hospodářství v rámci větších územních celků, ve kterých lze uplatnit lepší logistiku nakládání s odpady, využít lépe zařízení a zejména lépe a efektivněji řídit náklady s tím spojené. Právě ekonomická a sociální únosnost nakládání s komunálními odpady je jedním z hlavních principů strategie odpadového hospodářství obcí a měst ČR.

Údaje o výsledcích tříděného sběru využitelných odpadů poskytla Svazu měst a obcí ČR autorizovaná obalová společnost EKO-KOM, a.s., která v ČR provozuje system zpětného odběru a využití obalových odpadů, a to zejména ve spolupráci s obcemi. V roce 2012 bylo do systému zapojeno 6 021 obcí, ve kterých žije 10,488 milionů obyvatel, tj. více než 98 % populace ČR.

*Mgr. Pavel Drahovzal
předseda Komise životního prostředí*

Konsolidační přehled: PAP pro všechny obce

Hospodaří Česká republika s účetním ziskem nebo se ztrátou? To zatím nevíme. Samozřejmě, že každý z nás ví, že stát více peněz vydá, než přijme, ale to je pouze jedna stránka posuzování hospodaření.

V průběhu dubna se objevila v připomínkovém řízení konsolidační vyhláška, která by měla znamenat završení již více než tři roky trvající účetní reformy státu. Konsolidace, tedy vzájemné zohlednění přijatých a vydaných prostředků v rámci veřejného sektoru (např. převod z kraje na obec) tak, aby se zbytečně „nenafukoval“ objem za celou republiku, má vést k jedinému

velkému číslu zisku nebo ztráty za ČR. Jestliže konsolidace dotací se provádí již mnoho let, pak nyní by mělo jít o konsolidaci nákladů a výnosů, resp. aktiv a pasív. Při vědomí rozmanitosti veřejného sektoru nejde v žádném případě o jednoduchou záležitost. Jenže nějak se to komplikuje ještě víc.

Takový změněný PAP pro všechny

Obce nad 3000 obyvatel a velké příspěvkové organizace předávají již druhým rokem nový pomocný analytický výkaz (PAP) a Českému statistickému úřadu s ohledem na rozsah získaných dat tento objem informací stačí. K původně zamýšlenému rozšíření výkazní povinnosti na menší obce se zatím nepřistoupilo. Je to právě ČSÚ, kdo významně ovlivňuje podobu dat, která se za Českou republiku odesílají k vyhodnocení „do Bruselu“ (resp. zde spíše Lucem-

burku). A v posledních letech to obvykle bývá Evropská komise, kdo usměrňuje rozhodování o podobě zákonů či prováděcích předpisů... nebo se to alespoň říká.

PAP nějak funguje, úspěch křížových kontrol mezi výkazy různých subjektů zůstává spíše menší, ale s postupující dobou a zkušenostmi se kvalita může jedinečně zlepšovat. Ovšem příprava stála nejen lidské úsilí, ale především významné finanční prostředky, které po Ministerstvu financí v loňském roce (úspěšně) požadovaly kraje i obce a prostřednictvím Rozpočtového výboru také zástupci dalších kapitol státního rozpočtu.

Nyní přichází Pomocný konsolidační přehled (PKP). Ministerstvo slibuje, že půjde jen o doplněný PAP. Jenže PAP přeci nesestavují všechny obce. Jiným slovy, od příštího roku by dodatečné výkazní povinnosti měli být podrobeni všichni, včetně organizací územními samosprávnými obcemi zřízenými.

Dvoje účetnictví?

Návrh vyhlášky je poměrně rozsáhlý zejména z důvodu, že zavádí pro jednotky podléhající konsolidaci základní účetní postupy, které dnes používají tzv. vybra-

né účetní jednotky. Zřizované organizace však mohou mít podobu a. s., s. r. o. nebo třeba o. p. s. a jejich účetnictví a výkaznictví se dnes řídí odlišnými pravidly a jinou účetní osnovou. Znamená to tedy, že organizace typu technické služby, s. r. o., povede skutečně dvojí účetnictví?

S PAP nebo PKP souvisí také povinné všeobecné zaznamenávání partnera transakce, který se nachází v rámci sektoru veřejných financí. Auditorka Ivana Schneiderová v této souvislosti uvádí: „*Představme si, že máme Domov pro seniory – zhruba 60% došlých faktur v takovémto zařízení jsou nákupy potravin. Přitom lze takřka s úspěchem vyloučit, že by se mezi dodavateli objevoval nějaký subjekt, který by byl podroben konsolidaci státu. Přesto Domov bude muset vyplňovat u všech transakcí IČ, protože by mohla nastat situace, že by se třeba mezi nimi mohlo objevit IČ subjektu, které by vedlo k nutnosti vyloučení v rámci konsolidace. Jedná se o získání informace za neúměrně vysokou cenu.*“

Na závěr opět otázka – v systému státní pokladny se nachází obrovské množství dat. Ale pracuje s nimi někdo? Na konci dubna spustilo MF uživatelsky příznivý portál <http://monitor.statnipokladna.cz>, kde se

objevují podrobné informace o hospodaření obcí, krajů, včetně údajů z účetních výkazů. Informace za stát se zatím omezují pouze na státní rozpočet, nikoliv na údaje o majetku, závazcích či pohledávkách. Přitom hodnoty za centrální úroveň by měly být dostupné ve stejné struktuře jako u obcí. Je-li zatím patrně nemožné získat data publikovat, mělo by dojít nejprve k „usazení“ reformy a až následně přistupovat k tak zásadním změnám, jaké přináší konsolidační vyhláška.

Navrhovaná konsolidační vyhláška státu vyvolává zároveň potřebu novelizace technické vyhlášky o účetních záznamech č. 383/2009 Sb. Svaz v rámci připomínkového řízení uplatnil zásadní připomínky k oběma předkládaným návrhům. Opakovaně bylo zdůrazněno, že bychom přivítali stabilitu v účetních aj. předpisech, neboť obce jsou zahlcovány neustálými změnami na všech úsecích, což se může projevit negativně v kvalitě vykonávané práce a předkládaných podkladů – více viz rubrika *Co jsme připomínkovali v květnu*.

Ing. Jaroslava Kypetová, Ph.D.
interní auditorka,
spolupracovnice Kanceláře Svazu

Vodní dílo Dunaj-Odra-Labe opět ožívá

Tématem výstavby tohoto stovky let existujícího projektu se v pátek 17. května 2013 zabývala Dopravní komise Svazu. Přesněji bychom měli hovořit o vodním koridoru, neboť projekt přináší hned několik přínosů pro Českou republiku. Myšlenka propojení tří evropských moří, Baltského, Černého a Severního, přes území dnešní Moravy existuje již od dob Karla IV, přičemž s výstavbou se začalo po přijetí vodocestního zákona v roce 1901. Od vzniku samostatné České republiky se nepokročilo ani o metr.

Hlavní motivací pro výstavbu koridoru je zajistit České republice i celé střední Evropě kvalitní napojení na mořskou vodní cestu, neboť vodní doprava je pro dopravce i české vývozce nejen nejlevnější, ale je také ekologická. Zásadní je i pozitivní vliv na protipovodňovou ochranu, rekreaci u vody, energetickou soběstačnost a zaměstnanost dotčených regionů – proto hovoříme o koridoru a nikoliv jen o vodní cestě.

V dnešní době jsou jedinou možností, jak zajistit financování takto rozsáhlého projektu (jde téměř o 400 km vodní cesty), zdroje EU. Nový finanční rámec 2014-20 počítá s vytvořením nástroje pro propojení Evropy, nicméně pro úspěšné čerpání je nutné zařadit koridor do tzv. mapy transevropských dopravních sítí (TEN-T). Z návrhu TEN-T byl

v roce 2011 po souhlasu českého ministerstva dopravy vyškrtnut a nyní se těžce bojuje o jeho znovuzařazení v rámci legislativního procesu v Evropském parlamentu.

Kromě podpory prezidenta republiky, který o projektu hovořil s předsedou Evropské komise Manuelem Barrosem při vyvěšení vlajky EU na Pražském hradě, vznikají iniciativy k podpoře výstavby mj. i v Moravskoslezském kraji, kde se sdružili podnikatelé, municipality a university za účelem vydání společného prohlášení. Novinkou je usnesení k podpoře projektu přijaté na dubnovém zasedání Rady Asociace krajů. Obce v okolí Baťova kanálu vydaly společné memorandum a odsoudily snahu zrušit Ředitelství vodních cest, které zajišťuje investiční a odbornou přípravu vodních cest v ČR.

Dopravní komise pověřila svého předsedu, aby na Sněmu Svazu o tématu hovořil a otevřel tím širší diskuzi. O aktuálnosti tématu svědčí i výstava ve třetím patře pražské Jindřišské věže konaná od 15. května do 25. srpna 2013, kde se návštěvníci mohou projít po unikátní největší mapě vodních cest v ČR.

Vojtěch Mynář
předseda Dopravní komise

Důležité upozornění pro absolventy e-learningu z řad úředníků

Již dříve jsme vás informovali o tom, že i vaši úředníci mohou využít bezplatného vzdělávání, které nabízí akreditovaný e-learningový kurz projektu Vzdělaný zastupitel. Stoupající počet absolventů nás přesvědčil, že zájem z jejich řad je veliký a počet osvědčení přichystaných k vystavení a rozeslání den ode dne roste.

Hlavní výhodou tohoto kurzu je úspora finančních prostředků a času. Proškolení pomocí e-learningových kurzů jak v základním, tak v pokročilém modulu je zcela zdarma a lze jej zahrnout do povinného průběžného vzdělávání úředníků podle zákona č. 312/2002 Sb. o úřednících územních samosprávných celků. Za základní modul lze započítat celkem 10 hodin vzdělávání, za modul pokročilý celkem 11 hodin vzdělávání. Navíc se úředníci vzdělávají sami přímo v místě své práce, odpadají proto další náklady na cestovné.

Připomeňme, že dle uvedeného zákona se úředníkem rozumí zaměstnanec územního samosprávného celku podílející se

na výkonu správních činností zařazený do obecního úřadu, do městského úřadu, do magistrátu statutárního města nebo do magistrátu územně členěného statutárního města, do úřadu městského obvodu nebo úřadu městské části územně členěného statutárního města, do krajského úřadu, do Magistrátu hlavního města Prahy nebo do úřadu městské části hlavního města Prahy.

Osvědčení k akreditovanému kurzu pro tyto úředníky musí obsahovat předepsané náležitosti. Mezi ně patří rovněž datum narození a rozlišení, zda jde o vedoucí úřednickou pozici nebo nikoliv. Jsme proto nyní nuceni požádat všechny absolventy

e-learningového kurzu z řad úředníků, aby doplnili své registrační údaje na webových stránkách www.vzdelanyzastupitel.cz. Bez vyplnění těchto údajů nemůže být úspěšným absolventům zasláno plnohodnotné osvědčení, které umožňuje započítání kurzu do povinného průběžného vzdělávání. Žádáme, aby tak vaši úředníci učinili co nejdříve.

Upozorňujeme, že výše uvedené doplnění se netýká zastupitelů, ani jiných zaměstnanců úřadů, kteří nejsou v pozici úředníka dle zákona č. 312/2002 Sb. a kterým se zasílá certifikát v jiném formátu. Děkujeme za pochopení.

Petra Kubařová

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Projekt je spolufinancován z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

Vy se ptáte, my odpovídáme

Místní komunikace – náhrada škody na vozidle

Dotaz:

Obec je vlastníkem málo frekventované místní komunikace, na které se po zimním období obnovilo velké množství výtluků. V současné době uplatňuje místní občan po naší obci náhradu škody na vozidle ve výši cca 10 000 Kč, která mu vznikla jízdou po této komunikaci. Uvedený občan předložil fotodokumentaci vozovky a poškozeného vozidla, záznam o nehodě potvrzený Policií ČR a doklad (fakturu) o opravě vozidla. Přestože původně uvedl, že objížděl cyklistu, nebyl vznik dané škody z jeho strany svědecky prokázán. Občan rovněž namítá, že vozovka nebyla řádně označena. Opravu výtluků obec provádí po oteplení v jarních měsících. Obec odmítla danou škodu uhradit, a to s odkazem na ust. § 27 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb. o pozemních komunikacích v platném znění. Je tento postup obce oprávněný?

Odpověď:

Dle uvedených skutečností lze soudit, že postup obce byl správný. O odpovědnosti za škodu (a tedy právu občana na její náhradu) lze uvažovat pouze v případě, pokud řidič vozidla přizpůsobil pohyb (tj. rychlost) vozidla stavebnímu stavu a dopravně technickému stavu komunikace, dále ještě po-

větrnostním situacím a jejich důsledkům, přičemž obecně dodržoval pravidla silničního provozu, avšak z důvodu, který nemohl předvídat, přesto došlo ke vzniku škody. Naproti tomu není povinností vlastníka komunikace hradit škodu, která vznikla ze stavebního stavu nebo dopravně technického stavu těchto pozemních komunikací, jak správně uvádíte. Pokud v daném případě

není odpovědnost obce jako vlastníka komunikace za vzniklou škodu zcela zřejmá, má dotčený občan možnost, bude-li i nadále trvat na náhradě škody, obrátit se na příslušný soud, který posoudí tento případ se zřetelem ke všem konkrétním okolnostem.

Odpovědnost vlastníka za škodu je v tomto případě upravena zákonem

o pozemních komunikacích (§ 26 a 27). Ze zákona uživatelé dálnice, silnice, místní komunikace nebo chodníku nemají nárok na náhradu škody, která jim vznikla ze stavebního stavu nebo dopravně technického stavu těchto pozemních komunikací. Stavebním stavem se rozumí kvalita komunikace, stupeň opotřebení povrchu, podélné nebo příčné vlny, výtluky, které nelze odstranit běžnou údržbou, únosnost vozovky, krajnic, mostů a mostních objektů a vybavení pozemní komunikace součástmi a příslušenstvím. Dopravně technickým stavem se rozumí technické znaky komunikace (příčné uspořádání, příčný a podélný sklon, šířka a druh vozovky, směrové a výškové oblouky) a zařazení pozemní komunikace do terénu

(rozhled, nadmořská výška). Vlastník místní komunikace odpovídá pouze za škody vzniklé uživatelům, jejichž příčinou byla závada ve sjízdnosti, pokud neprokáže, že nebylo v mezích jeho možností tuto závadu odstranit, u závady způsobené povětrnostními situacemi a jejich důsledky takovou závadu zmírnit, ani na ni předepsaným způsobem upozornit (odpovědnost je objektivní, neřeší se zavinění vlastníka). Závadou ve sjízdnosti se pak pro účely zákona rozumí taková změna ve sjízdnosti komunikace, kterou nemůže řidič vozidla předvídat při pohybu vozidla přizpůsobeném stavebnímu stavu a dopravně technickému stavu těchto pozemních komunikací a povětrnostním situacím a jejich důsledkům.

O odpovědnosti za škodu by tedy bylo možno uvažovat, pokud řidič vozidla přizpůsobil pohyb (tj. rychlost) vozidla stavebnímu stavu a dopravně technickému stavu komunikace, dále ještě povětrnostním situacím a jejich důsledkům, přičemž tedy obecně dodržoval pravidla silničního provozu, avšak z důvodu, který nemohl předvídat, přesto došlo ke vzniku škody. O nepředvídatelnost by se tak nemělo jednat, pokud je poškození komunikace evidentní, tj. např. existence výtluků a výmolků ve vozovce je zjevná a nejde o „skrytou díru“ v jinak bezproblémové komunikaci. Pokud jde o delší úsek ve špatném stavu, lze tvrdit, že uživatel komunikace mohl předvídat potenciální problém, podle čehož se měl zařídit.

Neslučitelnost funkce uvolněného starosty

Dotaz:

Může uvolněný starosta se společníkem, jímž je fyzická osoba, založit s. r. o. s oborem podnikání v oblasti kultury, tedy souběžně s výkonem veřejné funkce podnikat?

Odpověď:

Problematickou neslučitelnosti funkce zastupitele (což platí i pro funkci uvolněného starosty) s některými dalšími činnostmi upravuje § 5 odst. 2 a 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí a uvedená ustanovení uvádí dva případy neslučitelnosti. Funkce zastupitele je neslučitelná pouze s funkcí vykonávanou zaměstnancem stejné obce zařazeným do obecního úřadu za podmínky, že zaměstnanec vykonává přímo státní správu vztahující se k územní působnosti

příslušné obce, nebo za podmínky, že jde o zaměstnance jmenovaného starostou obce. Takto jmenovanými zaměstnanci obce jsou tajemníci obecních úřadů a vedoucí odborů obecních úřadů (§ 103 odst. 3 a § 102 odst. 2 písm. g) zákona o obcích).

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že podnikatelská činnost zastupitele obce není neslučitelná s výkonem jeho veřejné funkce, a to ani v případě uvolněných členů zastupitelstva (neslučitelnost těchto funkcí neplyne ani ze zákona o střetu zájmů). I když

může být sporné, zda výkon podnikatelské činnosti není v přímém rozporu s podstatou uvolnění zastupitele, dle našeho názoru výkonu dalších výdělečných činností nic nebrání. Navíc zákon o střetu zájmů s takovou situací přímo počítá, když veřejnému funkcionáři (tj. i uvolněný zastupitel) ukládá povinnost do 30. června následujícího roku podat oznámení o činnostech, mezi které patří také podnikání nebo jiná samostatná výdělečná činnost.

Dotazy zpracovalo Informačně poradenské centrum pro zastupitele

Co nového ve Sbírce zákonů – květen 2013

■ Sdělení, kterým se vyhláší částka odpovídající 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství pro účely životního a existenčního minima a částka 50 % a 25 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství pro účely státní sociální podpory

Ministerstvo práce a sociálních věcí sdělením vyhlásilo, že od 1. července 2013 je podle § 8 odst. 2 zákona o životním a existenčním minimu částkou odpovídající 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za rok 2012 částka 12 500 Kč, a dle § 5 odst. 6 a 7 zákona o státní sociální podpoře částkou odpoví-

dající 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za rok 2012 částka 12 500 Kč a částkou odpovídající 25 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za rok 2012 částka 6 200 Kč.

Datum účinnosti: 1. července 2013

■ Ústavní zákon č. 98/2013 Sb., kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů

Novelou dojde ke snížení rozsahu trestněprávní imunity, které poslanci a senátoři požívají. Dle důvodové zprávy má imunita chránit fungování komor Parlamentu, jejichž členové mají mít možnost v souladu

se svým slibem svobodně a nerušeně vykonávat svůj mandát, v žádném případě nemá jít o zakotvení neodpovědnosti jakožto osobního privilegia stávajících poslanců a senátorů. Právě přijatou novelou Ústavy je tedy trestněprávní procesní imunita poslanců a senátorů omezena pouze na dobu trvání jejich mandátu. Obdobná úprava se pak provádí také u imunity soudců Ústavního soudu.

Datum účinnosti: 1. června 2013

■ **Novela zákona o azylu, zákona o pobytu cizinců na území ČR a zákona o sociálně-právní ochraně dětí**
Prostřednictvím této novelizace má být

především zajištěna transpozice dvojice směrnic, které jsou součástí budování tzv. společného evropského azylového systému. Jedná se o směrnici 2011/51/EU, kterou se rozšiřuje oblast působnosti směrnice Rady 2003/109/ES na osoby požívající mezinárodní ochrany, a o směrnici 2011/95/EU o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezi-

národní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany. Ostatní změny v zákoně mají zohlednit poznatky z dosavadní praxe v České republice. Týkají se například zefektivnění vedení samostatného řízení o udělení mezinárodní ochrany, úpravy poskytování finančních a dalších benefitů žadatelům o udělení mezinárodní

ochrany. Dále zohledňuje i přijetí zákona č. 225/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), jež má nabýt účinnosti dnem 1. 1. 2014.

*Datum účinnosti: 1. května 2013
některá ustanovení 10. května 2013
a 1. ledna 2014*

*připravila Jana Mráčková
legislativně-právní odd. Kanceláře Svazu*

Co jsme připomínkovali v květnu 2013

■ **Návrh vyhlášky o podmínkách sestavení účetních výkazů za Českou republiku (konsolidační vyhláška státu)**

Svaz především upozorňuje na to, že předložený návrh konsolidační vyhlášky způsobí další nárůst administrativy, což je v přímém rozporu s usnesením vlády o snižování administrativní zátěže. Již se zavedením PAP se objem administrativy podstatně rozšířil. Nárůst objemu činností účtáren vybraných účetních jednotek je za poslední období značný a další povinnosti vyplývající z konsolidace by proto měly být upraveny co nejjednodušeji s maximálním využitím stávajících výkazů. Například v případě konkrétního statutárního města se bude konsolidace týkat příspěvkových organizací, obchodních společností, obecně prospěšné společnosti, dobrovolného svazku obcí, přičemž každý z těchto typů organizací podléhá jiným účetním předpisům. Text konsolidační vyhlášky je těžce srozumitelný i pro účetní s dlouholetou praxí ve veřejné správě. Schválení této vyhlášky bude mít rovněž značný dopad na provozní náklady spojené zejména s úpravou ekonomických informačních systémů obcí, časovou náročností na pořízení účetních záznamů a zvýšenými mzdovými náklady. Stejně jako u PAP se bude při sestavování konsolidačních výkazů jednat o výkon státní správy na úseku účetnictví, nicméně Důvodová zpráva neuvádí, zda a jak bude tato přenesená působnost obcím zohledněna v příspěvku na výkon státní správy. V předložených materiálech nebyly vůbec doloženy jakékoliv propočty dopadů na konkrétních příkladech. U vybraných účetních jednotek podrobených konsolidaci dojde k doplnění PAP o záležitosti umožňující vyloučení vzájemných vztahů – tedy významné rozšíření doplňová-

ní IČ partnerů k jednotlivým transakcím. U ostatních účetních jednotek se navrhuje sledování jednotlivých transakcí podle IČ ve struktuře podle Pomocného konsolidačního přehledu. Návrh se dle našeho názoru podstatně dotkne i malých účetních jednotek, které by do konsolidace zahrnovány být neměly.

Navrhovaná konsolidační vyhláška státu vyvolává zároveň potřebu novelizace technické vyhlášky o účetních záznamech č. 383/2009 Sb. Svaz v rámci připomínkového řízení uplatnil zásadní připomínky k oběma předkládaným návrhům. Opakovaně bylo zdůrazněno, že bychom přivítali stabilitu v účetních aj. předpisech, neboť obce jsou zahlcovány neustálými změnami na všech úsecích, což se může projevit negativně v kvalitě vykonávané práce a předkládaných podkladů.

■ **Návrh zákona o řídicím a kontrolním systému ve veřejné správě a změně některých zákonů**

Svaz považuje za stěžejní problém nejednoznačné stanovení konkrétních odpovědností a řídicích pravomocí výkonného orgánu, kterým se dle návrhu zákona stává rada územního samosprávného celku, která ve svých rozhodnutích vždy vystupuje jako kolektivní orgán. Domníváme se, že jako osoba stojící v čele řídicího a kontrolního systému v podmínkách obcí/měst by měl být nadále určen starosta obce/města či primátor u statutárního města, který stojí i v čele obecního/městského úřadu a je oprávněn obec/město zastupovat navenek. Oprávnění podle tohoto zákona mají být používána i mimo rámec právní subjektivity obce/města, tedy vůči příspěvkovým organizacím nebo dokonce obchodním společnostem. Jinou osobu si nelze na tomto místě představit.

Další zásadní problém vidí Svaz v tom, že návrh zákona nezohledňuje malé obce a malé zřizované organizace. Jak se bude postupovat v obcích, v nichž se rada obce nevolí? Bude výkonným orgánem s použitím § 104 odst. 4 zákona o obcích starosta obce nebo zastupitelstvo obce? Navržené znění neumožňuje jednoznačný výklad. V České republice je cca 1200 obcí s počtem obyvatel pod 200, kde je pouze neuvolněný starosta, účetnictví je zpracováváno dodavatelsky a zpravidla na jeden den v týdnu je zajištěna uklízečka – ta však také někdy dodavatelsky. Asi v 8 % je navíc tento neuvolněný starosta např. ředitelem (ředitelkou) školy nebo školky zřizované obcí. Jak se zajistí zavedení řídicího a kontrolního systému u příspěvkové organizace, jejímž zřizovatelem je malá obec, která nemá žádné zaměstnance – starosta ji sám nemůže vykonat např. pro střet zájmů? U členů zastupitelstva se odbornost nedá předpokládat. Jaká je sankce a komu bude předepsána, když je kontrola nezajistitelná z důvodu nemožnosti personálního zajištění této kontroly? Splnění ustanovení předpisu v případech malých obcí předpokládá přijmout nejméně dva nové zaměstnance. Náklady na tyto práce mohou dosáhnout až ročních rozpočtů těchto organizací na běžné výdaje. Pak ovšem dojde k popření efektivity, drahou informací, neúčelnost – tedy přímý rozpor se samotným cílem předpisu. Na druhou stranu je plnění vyžadováno striktně s vysokými sankcemi.

■ **Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů**

Svaz jednoznačně zamítá navrhovanou úpravu systému financování upravenou

§160 až 163a navrhované novely. Předkladatel dosud nezodpověděl většinu zásadních dotazů a připomínek týkajících se změn v nastavení financování regionálního školství a ani nepředstavil konkrétní hodnoty a parametry, aby bylo možné všechny případné dopady reformy a rizika s tím spojená posoudit. Tato legislativní úprava předjímá výsledky odborné diskuse, aniž by byla možnost zapracovat významné detaily a změny. Dle našeho názoru není možné postupovat tak, že bude vytvořen rámec v zákoně a pak se budou detaily uzpůsobovat podle potřeby nižšími právními normami, přičemž znění

navazujících vyhlášek není součástí materiálu. Novela zákona neobsahuje metodu, jak bude stanoven oborový normativ a institucionální příspěvek. Rozhodně nejsou zřejmé ani věcné, tím méně ekonomické dopady navrhovaných změn.

■ Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v České republice

Svaz ve zprávě postrádá vyčíslení nebo alespoň odhad nákladů, které veřejným zadavatelům vznikly v důsledku přijetí tzv. transparentní novely. Jde zejména o náklady na zajištění administrace zakázky externím dodavatelem.

Dále Svaz doporučuje doplnit zprávu o informaci, zda a případně jak Ministerstvo pro místní rozvoj provádělo detailnější analýzu fungování tohoto restriktivního pravidla, tj. zda například může vyloučit, že propad počtu zadávacích řízení, v nichž skončila k hodnocení jediná nabídka, není způsoben tím, že u zakázek „šitých na míru“ došlo k domluvě dvou (či více) dodavatelů, přičemž ostatní se zúčastnili ne s cílem zakázku získat, ale s cílem obejít uvedené pravidlo o zrušení zadávacího řízení.

legislativně-právní odd. Kanceláře Svazu

Z jednání komor a komisí

vybráno ze zápisů

Předsednictvo Komory obcí, 14. května 2013, Praha

Hostem předsednictva Komory obcí byl předseda Svazu Dan Jiránek, který přítomným objasnil proces výběru nového výkonného místopředsedy. Na zasedání Předsednictva Svazu dne 26. dubna 2013 byla výkonnou místopředsedkyní jmenována Mgr. Jana Vildumetzová, starostka Horního Slavkova, která rovněž přijala pozvání na zasedání předsednictva Komory a přítomným se představila. Josef Bezdíček poté informoval, že na zmíněném zasedání Předsednictva Svazu vznesl také požadavek, aby počet členů za každou z komor v Předsednictvu Svazu byl shodný – čtyři zástupci za komoru a aby byla posílena pravomoc místopředsedů Svazu.

V další části jednání vystoupil předseda Českého úřadu zeměměřického a katastrálního Karel Večeře. S přítomnými diskutoval problematiku rušení některých katastrálních pracovišť. Konstatoval, že v ČR je zákonem stanoveno 14 katastrálních úřadů, které

se dále člení na 99 pracovišť. Za posledních deset let bylo zrušeno 8 pracovišť, především z důvodu financí. Při zrušení jednoho takového pracoviště ČÚZK ušetří až dva miliony Kč ročně. Přislíbil, že v případě rušení dalších pracovišť (nyní se předpokládá rušení pracovišť v Mikulově a Třeboni) bude informovat Kancelář Svazu. Podle Komory obcí je to další oddalování služeb občanům, s čímž pochopitelně nemůže souhlasit. Dále Karel Večeře hovořil o procesu digitalizace územních map (v současné době je digitalizováno více než 70 % území).

Marie Kostruhová, ředitelka odboru dozoru a kontroly MV, která byla dalším hostem jednání Komory, upozorňovala na nejčastější nedodržování zákonů ze strany samospráv a o následných kontrolách ministerstva. Zdůraznila, že největší problémy jsou s nekomunikujícími obcemi. Nejčastěji se pak chybí při nakládání s nemovitým majetkem, časté nedostatky jsou při kontrolách nacházeny v činnosti orgánů obce. Dodala, že k 30. 4. 2013 bylo provedeno 42 kontrol výkonu samostatné působnosti obcí, při nichž bylo zjištěno cca 292 případů porušení zákona. V současné době však neexistuje nástroj, jak obce za neplnění svých povinností potrestat.

Expertní skupina manažerů IPRM, 16. a 17. května 2013, Olomouc

Prvním bodem jednání expertní skupiny byla sebe prezentace IPRM Olomouc a ukázka zrealizovaných projektů z evropských peněz. Následně dostali hosté jednání. Nejprve zástupci Ministerstva pro místní rozvoj poskytli zúčastněným aktuální informace z čerpání Integrovaného operačního programu (IOP),

poté zástupci Státního fondu rozvoje bydlení prezentovali přípravu a možnost zapojení měst do finančního nástroje Jessica. Na programu nemohla chybět ani debata o přípravách Svazu na nové programové období a prezentace o integrovaných nástrojích určených zejména pro města.

Komise pro informatiku, 16. května 2013, Praha

Na zasedání komise přijal pozvání Bohdan Čapka, ředitel odboru veřejné správy a eGovernmentu Ministerstva vnitra, který hovořil o Strategickém rámci eGovernmentu 2014+ zpracovávaném jejich ministerstvem. Konstatoval, že původní verze Strategického rámce eGovernmentu nebyly využitelné, protože se musí splnit ex ante kondicionality pro financování. Představou ministerstva bylo řešit jak „tvrdé“, tak i „měkké“ projekty. Přiklonili se k řešení, že oddělí technickou část eGovernmentu od měkké části. Strategický rámec eGovernmentu bude připraven pro diskusi se širší odbornou veřejností, v současné době se nachází ve fázi schvalování na řídicím výboru. Následně se ujal slova druhý host jednání David Zeisel z odboru řízení operačních programů Ministerstva pro místní rozvoj. Věnoval se financím z EU a tázal se, zda se má realizovat dodatečná výzva v oblasti IT. Peníze jsou, ale MMR neví, zda by o tuto dodatečnou výzvu IOP měly zájem města a obce. Projekt by měl skončit do června 2015. Výzva, v případě zájmu, by měla být vypsána v období červenec – srpen. Mělo

by jít o rychloobratný projekt, tedy jednokolový. Přítomní se shodli na aktivitách, které by se mohly realizovat v rámci výzvy: oblast konsolidace ICT služeb, virtualizace IT technologií a služeb, bezpečnost ICT. Aktivita se mohou v případě zájmu rozšířit, avšak musí být obhajitelné, pravidla financování IOP jsou striktní. Závěrem jednání byla hodnocena konference ISSS – komise bude její prostor i nadále využívat a v bodě různé se hovořilo o problematice zasilání změnových sestav.

Legislativní komise, 17. května 2013, Praha

Zasedání Legislativní komise bylo tentokrát zaměřeno čistě monotematicky – jediným bodem programu bylo dopracování návrhu na změnu Stanov Svazu a Jednacího řádu Sněmu. Cílem změn uvedených dokumentů bylo především přizpůsobit složení a pravomoci orgánů Svazu novým úkolům, jež Svaz v nejbližší době čekají. Jde zejména o vytvoření nové Kanceláře pro projekty a vzdělávání, nebo o nové složení Předsednictva, v němž by měly mít všechny Komory stejné zastoupení – *nové Stanovy najdete na webových stránkách Svazu.*

Dopravní komise, 17. května 2013, Praha

Zasedání Dopravní komise mělo nabitý program. Vystoupili zde hned dva hosté. Prvním byl Ing. Winkler, který členům Komise představil projekt Dopravních snídaní, jejichž smyslem je setkání odborníků z oblasti dopravního inženýrství, infrastruktury a bezpečnosti. Dalším hostem byl Bc. Žabka, který představil projekt Úřady na nádraží, jehož hlavním cílem je oživit

některé zanedbané nádražní budovy v Česku. Předseda Komise mimo jiné informoval přítomné o koridoru Dunaj-Odra-Labe (viz str. 13). V rámci bloku aktuální legislativy byli přítomní seznámeni

s obsahem novely zákona o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích nebo s poslaneckým návrhem zákona regulující jízdu na kole a lyžování.

Výzvy • nabídky • oznámení

■ NABÍDKA

Zúčastněte se turnaje starostů v tenisu!

19. ročník celostátního turnaje starostů a zastupitelů měst a obcí v tenisu se koná letos v Praze - Horních Počernicích ve dnech **30. srpna – 1. září 2013** na kurtech TJ SOKOL Horní Počernice (Otovická ulice 109). Podrobné informace sdělíme na mailu: iliska.fox@email.cz nebo na telefonu 602 236 259. Předběžné přihlášky adresujte na TJ SOKOL Horní Počernice, Chvalkovická 2031/47 193 00 Praha 9 - Horní Počernice. Těšíme se na Vaši účast. Za pořadatele: Ivan Liška, zastupitel městské části Praha - Horní Počernice.

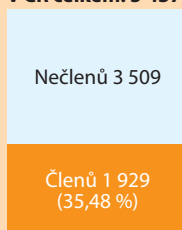

Členská základna Svazu

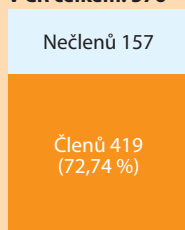
K 31. prosinci 2012 bylo ve Svazu měst a obcí České republiky 2500 obcí, což představuje 39,99 % z celkového počtu obcí v České republice. Členské obce zastupovaly 7 905 168 obyvatel, což z celkého počtu obyvatelstva České republiky představuje 75,25 %.

Zastoupení obcí, městysů, měst a statutárních měst ve Svazu k 31. prosinci 2012

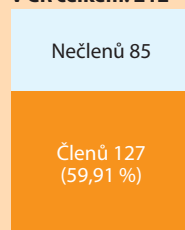
Počet obcí
v ČR celkem: 5 437

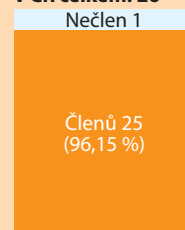
Počet měst
v ČR celkem: 576

Počet městysů
v ČR celkem: 212

Počet statutárních měst
v ČR celkem: 26

Celkem počet municipalit v ČR: 6 251

Pozn.: Z celkového počtu obcí ČR je 5 tzv. vojenských újezdů, které zastupují jmenovaní správci újezdů.

Celkem počet obyvatel v ČR: 10 505 445

Struktura členské základny Svazu k 31. prosinci 2012

